

SOOME KEELE AINEKAVA

Gümnaasiumis läbitakse kuus soome keele kursust.

10. klass	1. kursus „Soome keel 1“
	2. kursus „Soome keel 2“
11. klass	3. kursus „Soome keel 3“
	4. kursus „Soome keel 4“
12. klass	5. kursus „Soome keel 5“
	6. kursus „Soome keel 6“

Gümnaasiumi lõpuks taotletavad teadmised, oskused ja hoiakud

Õpilane:

- saab kuulates aru lühikestest lausetest ja lihtsatest igapäevastest väljenditest;
- reageerib adekvaatselt väga lihtsatele küsimustele ja juhistele;
- räägib õpitud lauseid kasutades ning õpitud sõnadest ja väljenditest lühikesi lihtlauseid moodustades;
- mõistab lugedes väga lihtsaid tekste fraashaaval, leides üles õpitud sõnad ja väljendid ning tuginedes neile;
- kirjutab õpitud sõnu ja lauseid ning täidab õpitud sõnavara kasutades lihtsat lünkteksti;
- kasutab esmaseid keeleõppestrateegiaid (kordamist, seostamist);
- teab Soome riigi põhiaidmeid ja olulisemaid tähtpäevi;
- tunneb ja järgib esmaseid viisakusnorme.

SOOME KEELE 1. KURSUS „SOOME KEEL 1“

Tegemist on sissejuhatava kursusega, mille jooksul saab õppija ülevaate soome keele häälendamise üldpõhimõtetest, tutvub tähestiku ja numbritega, Soome geograafiaga.

Kursuse jooksul õpib selgeks viisakusväljendid ning ajaväljendid (nädalapäevad, kuud, aastaajad), samuti maade nimetused, keeled, ilma iseloomustavad fraasid. Teeb tutvust omadussõnadega. Grammatikast tulevad käsitlemisele vokaalharmoonia, sissejuhatus verbide

pööramisse (täpsemalt peatutakse I verbitüübil, k.a. astmevaheldus I verbitüübis), eituse ning küsimuste moodustamine.

Õppija saab ülevaate ka nimisõnade omastava ja mitmuse nimetava käände moodustamisest ning nimisõnade astmevaheldusest.

Kursuse raames tähistatakse Soome tähtpäevi:

- 10.oktoober Aleksis Kivi päev
- 6.detsember Soome iseseisvuspäev
- 8.detsember Jean Sibeliuse ehk Soome muusika päev
- Jõulud

Õpitulemused

Õpilane:

- mõistab üksikuid sõnu ja väljendeid, kui räägitakse aeglaselt ja selgelt, õpitud teemal;
- hääldab õigesti õpitud sõnu ning kasutab tuttavate sõnade ja fraaside hääldamisel õiget rõhku;
- mõistab konkreetset teavet õpitud teemal salvestatud sõnumites, kui sõnumid esitatakse aeglaselt ja selgelt (nt millainen sää on tiistaina Tallinnassa jne);
- mõistab ja järgib selgelt ja aeglaselt antud soomekeelseid juhiseid (nt avaa oppikirja sivulla 23) ning lühikesi konkreetseid sõnumeid (nt nähdään keskiviikkona!);
- reageerib adekvaatselt väga lihtsatele küsimustele õpitud teemal (nt mikä sinun nimi on? kuinka vanha sinä olet? minkämaalainen Valtteri Bottas on? mitä kieltä sinä puhut? millainen sää tänään on?);
- mõistab konkreetset teavet tuttavate sõnadega kirjutatud ja piltidega illustreeritud lihtsas tekstis (nt teabematerjalis, jutukeses jmt);
- moodustab lihtsaid lauseid enda ja oma lähiümbruse kohta, kasutades õpitud sõnu ja väljendeid (nt minun nimi on ...; olen 16 vuotta vanha; asun Tallinnassa; olen virolainen, puhun viroa, englantia ja vähän suomea jne.);
- küsib ja vastab küsimustele enda ja oma igapäevategevuste kohta, kasutades õpitud väljendeid ja lühilauseid (nt kuka sinä olet? missä sinä asut? mitä kieltä sinä puhut?);
- väljendab oma eelistusi, meeldimist ja mittemeeldimist, kasutades õpitud sõnu ja väljendeid (nt kyllä; kiitos, ei jne);
- täidab ankeeti isikuandmetega;
- kirjutab lühikesi väga lihtsaid tekstisõnumeid, milles edastab infot või esitab küsimusi;
- tunneb ja järgib esmaseid viisakusnorme;
- teab Soome pealinna, rahvaarvu, riigikeeli, rahvussümboleid ja olulisemaid tähtpäevi;
- kasutab erinevaid keeleõppestrateegiaid.

Õppesisu

KAPPALE 1 - Hei ja tervetuloa!

Teemad: tutvumine; tervitused; nädalapäevad; tähestik; numbrid.

Grammatika: isiklikud asesõnad; olla-verb; vokaalharmoonia; hääldusreeglid.

KAPPALE 2 - Minkämaalainen sinä olet?

Teemad: riigid, rahvused, keeled, küsisõnad.

Grammatika: nimisõna astmevaheldus; I verbitüübi verbide pööramine, eitav lause, küsisõnad, kas-küsimuse moodustamine.

KAPPALE 3 - Pedro soittaa Mikolle

Teemad: ilm; ööpäev, kuud ja aastaajad; omadussõnad; isikuandmed.

Grammatika: omastav ja mitmuse nimetav kääne; I verbitüübi astmevahelduslike verbide pööramine.

SOOME KEELE 2. KURSUS „SOOME KEEL 2“

Kursus Soome keel 2 katab õpiku Suomen mestari 1 peatükid 4-5. Teemad lähevad mahukamaks, sõnavara laieneb. Käsitlevateks teemadeks on perekond, välimus, riided, päevakava, kell. Grammatikas tehakse tutvust osastava käändega ja väljendiga Minulla on.../ei ole.... Samuti selgub, mida kasutavad soomlased kaasütleva käände asemel (G+kanssa) ning kuidas ütlevad, kui miski neile meeldib/ei meeldi (pitää+stA). Süvenetakse tegusõnade pööramisse (verbitüübid 1-5), tegusõna kasutamisse koos abitegusõnaga ning tutvutakse mõnede enda kõrvale osastavat käännet nõudvate tegusõnadega.

Häälduses pannakse rõhku sõnarõhule, häälikupikkusele ning võetakse veelkord ette diftongid.

Kursuse ajal toimuvad Soome tähtpäevad:

- 5.2 Runebergi päev
- 19.3 Minna Canthi ehk soolise võrdsuse päev
- Lihavõtted
- 9.4 Mikael Agricola päev ehk soome keele päev
- 1.5 Volbripäev (vappu)
- 9.5 Euroopapäev
- Emadepäev
- 12.5 J.V.Snellmani päev, soomluse päev

Õpitulemused

Õpilane:

- teab soomekeelseid värvide nimetusi, tunneb peresõnavara, oskab üldiselt rääkida oma perekonnast ning oskab kirjeldada lihtsamate fraasidega inimese iseloomu, välimust ning riietust. Õppiija on aktsepteeriv erinevate inimese välimuste ja peremudelite suhtes;

- omab ülevaadet, kuidas moodustatakse ja kasutatakse partitiivi ning teab, millist väljendit kasutatakse soome keeles kaasaütleva käände asemel, õppija oskab kasutada väljendeid mul on, kas sul on, mulle meeldib, kas sulle meeldib soome keeles;
- saab aru päevastega rutiinidega seotud tekstist, julgeb ja oskab küsida kaasõppijate käest nende päeva kohta. Õppija oskab rääkida (õpitud sõnavara piires) oma päevast ja igapäevastest tegemistest. Oskab küsida kella ja vastata kella küsimisele, teab tähtsamaid küsisõnu;
- omab ülevaadet, kuidas moodustatakse tegusõnade pöördkonnad, teab astmevahelduse tähendust ning oskab tabeli abil määrata ja pöörata kesksemaid verbe tegusõnu.

Õppesisu

KAPPALE 4 - Kasutatakse õpiku põhiteksti “Minä”, õppija teeb tekstile baseeruvaid kirjalikke ja suuliseid ülesandeid, nendele lisaks kuulamisülesandeid, ristsõnu ning sõnavara laiendamiseks lugemisülesandeid. Sõnavara kinnitamiseks teeb õppija õpikule baseeruvaid, õpetaja loodud või ise väljamõeldud dialooge klassikaaslatega. Iseloomu, välimuse sõnavara aktiivseks omandamiseks tehakse vähemalt üks iseseisev töö ajalehest Helsingin Sanomat leitud foto põhjal. Sõnavara harjutatakse kuulamisülesannete ning dialoogide abil.

KAPPALE 5-. Kasutatakse õpiku põhiteksti “Meidän tavallinen päivä”, õppija teeb tekstile baseeruvaid kirjalikke ja suuliseid ülesandeid ning ristsõnu, nendele lisaks kuulamisülesandeid kellaaegade kohta. Sõnavara kinnitamiseks teeb õppija õpikule baseeruvaid, õpetaja loodud või ise väljamõeldud dialooge klassikaaslatega. Kellaaegade ning igapäevase sõnavara aktiivseks omandamiseks tehakse õpikus antud sõnavara abil iseseisev töö Minun tavallinen päivä.

SOOME KEELE 3. KURSUS „SOOME KEEL 3“

Kursus Soome keel 3 algab kursuste 1-2 materjali kordamisega.

Seejärel võetakse käsile õpiku Suomen mestari 1 peatükk 6. Teema on mahukas, sõnavara laieneb. Käsitletavaks teemaks on elukohaga seotud teemad (elamute tüübid, korteriplaan, sisustus). Grammatikas võetakse käsile kohakäänded, käsk ainsuses ning pronoomenid tämä, tuo, se. Hääldesteemadest: diftong.

Kursuse ajal toimuvad Soome tähtpäevad:

- 10.oktoober Aleksis Kivi päev
- 6.detsember Soome iseseisvuspäev
- 8.detsember Jean Sibeliuse ehk Soome muusika päev
- Jõulud

Õpitulemused

Õpilane:

- teab elukohaga seotud sõnavara (elamute tüübid, korteriplaan, sisustus), oskab kirjeldada eluasemeid, rääkida, mis mingis ruumis on;
- teab ja oskab kasutada teemakohaseid omadussõnu (korkea-matala, pehmeä-kova jne). omab ülevaadet kohakäänetest ja nende moodustamisest ja kasutamisest, sh sisseütleva (illatiivi) moodustamisest ja kasutamisest;
- oskab tabeli abil moodustada kohakäändeid;
- teab teemas käsitletud erandeid (kotona jne, ulkona jne, sisällä jne);
- omab ülevaadet pronoomenite tämä, tuo, se tähendusest ning kasutamisest;
- oskab moodustada käsku (sinä-persoona).

Õppesisu

Kordamine - kursuste 1 ja 2 sõnavara ja grammatika kordamine.

KAPPALE 6-. Kasutatakse õpiku põhitekste “Kotona Puistotiellä” ja “Pedro muuttaa”, õppija teeb tekstile baseeruvaid kirjalikke ja suuliseid ülesandeid ning ristsõnu, nendele lisaks kuulamisülesandeid kodu ja sisustuse kohta. Sõnavara kinnitamiseks teeb õppija õpikule baseeruvaid, õpetaja loodud või ise väljamõeldud dialooge klassikaaslatega. Igapäevase sõnavara aktiivseks omandamiseks tehakse õpikus antud sõnavara abil iseseisev töö *Minun koti*. Grammatikast tutvub erinevate kohakäänetega soome keeles ning võrdleb nende moodustamist eesti keelega. Teeb nii kirjalikke kui suulisi kohakäänete moodustamise harjutusi õpikust ning lisaharjutusi õpetaja valikul. Harjutab teemakohaseid omadussõnu.

SOOME KEELE 4. KURSUS „SOOME KEEL 4“

Kursusel võetakse käsile õpiku *Suomen mestari* 1 peatükk 7. Teema on mahukas, sõnavara laieneb. Käsitletavaks teemaks on liiklusvahendid, reisimine, hoteelisõnavara. Grammatikast tulevad käsitlemisele nimisõnatüübid, nimisõnade astmevaheldus ja pronoomenid *tämä-tuo-se, mikä*. Tutvutakse väljendiga *On hauskaa...*

Õpitulemused

Õpilane:

- tunneb ja oskab kasutada mõningaid reisimise ja puhkuse ja liiklusvahenditega seotud sõnu ja väljendeid;
- on kursis, kuidas kasutatakse väljendeid *tämä-tuo-se* ja kuidas need käänduvad;
- omab ülevaadet nimisõnatüüpidest *e, nen, i*-tüübid ja nende moodustamisest (tabeli abil);

- orienteerub iseseisvalt nimisõnade astmevahelduses (tabeli abil);
- teab väljendit *on hauskaa...*, oskab seda eristada tavalausest;
- teab, et lihtminevikku moodustatakse tunnuse *-i* abil. kasutab teemas käsitletud tegusõnu lihtminevikus.

Õppesisu

KAPPALE 7 - Kasutatakse õpiku põhitekste “Kesälomamatka” ja lisateksti “Hotellissa”, õppija teeb tekstile baseeruvaid kirjalikke ja suuliseid ülesandeid ning ristsõnu, nendele lisaks kuulamisülesandeid liiklusvahendite ja reisimist puudutava sõnavara kohta. Sõnavara kinnitamiseks teeb õppija õpikule baseeruvaid, õpetaja loodud või ise väljamõeldud dialooge klassikaaslatega. Igapäevase sõnavara aktiivseks omandamiseks tehakse õpikus antud sõnavara abil iseseisev töö *Minun paras matka*. Grammatikast tutvub peamise 5 nimisõnatüübiga soome keeles ning võrdleb nende moodustamist eesti keelega. Teeb nii kirjalikke kui suulisi nimisõnatüüpide ja nimisõnade astmevahelduse harjutusi õpikust ning lisaharjutusi õpetaja valikul. Harjutab teemakohaseid omadussõnu, pronoomeneid.

SOOME KEELE 5. KURSUS „SOOME KEEL 5“

Kursus Soome keel 5 algab kursuste 3-4 materjali kordamisega.

Kursuse teemad lähevad mahukamaks ja sõnavara laieneb. Käsitletavateks teemadeks on toidu- ja köögisõnavara ning tee juhatamine. Grammatikas tuletatakse meelde osastavat ning õpitakse seda seostama ainesõnadega, õpitakse järgarve, sest jutuks tulevad kuupäevad; kohamääruseid (*auton takana, pöydän keskellä* jne). Kursuse lõpuks tunneb ja oskab õppija kasutada teemas käsitletud toidu- ja köögisõnavara ning sellega seotud omadussõnu, samuti teemas käsitletud fraase/viisakusväljendeid. Õppija oskab viia kokku õpikus nimetatud soomlastele olulisi tähtpäevi ning soove nendeks sündmusteks (*tupaantulijaiset – onnea uuteen kotiin!* jne). Õppija oskab küsida ja juhatada teed, suudab orienteeruda teemas käsitletud kohamäärustes. Oskab moodustada osastavat käänat (vajadusel tabeli abiga), teab, millal on ainesõna/omadussõna osastavas, millal mitte. Teab, kuidas moodustatakse järgarvu ja kuidas öeldakse kuupäeva, oskab kuude nimetusi soome keeles. Oskab avaldada oma arvamust väljendi *Minusta...* - abil.

Õpitulemused

Õpilane:

- hääldab õigesti õpitud sõnu ning kasutab tuttavate sõnade ja fraaside hääldamisel õiget rõhku;
- mõistab teemakohaseid sõnu ja väljendeid, kui räägitakse aeglaselt ja selgelt, õpitud teemal;
- mõistab konkreetset teavet õpitud teemal salvestatud sõnumites (nt retseptides, tee juhatamise nõuandeid/korraldusi), kui sõnumid esitatakse aeglaselt ja selgelt;

- mõistab ja järgib selgelt ja aeglaselt antud juhiseid (nt tunnitegevustes, retseptide järgi toidu valmistamisel);
- reageerib adekvaatselt väga lihtsatele küsimustele õpitud teemal (nt *monesko päivä tänään on? milloin on Suomen itsenäisyyspäivä?*);
- mõistab lihtsaid retsepte;
- mõistab konkreetset teavet tuttavate sõnadega kirjutatud ja piltidega illustreeritud lihtsas teabematerjalis (nt retseptides; tee juhatamisel jmt);
- mõistab tuttavate sõnadega kirjutatud ja piltidega illustreeritud (nt uue kodu tutvustamine);
- küsib ja vastab küsimustele enda ja oma igapäevategevuste, oma kodu ja lähiümbruse kohta, kasutades õpitud väljendeid ja lühilauseid (nt *mitä sinä syöt-juot aamulla/illalla*; koduümbruse kirjeldus, kasutades tagasõnu jne);
- väljendab oma eelistusi, meeldimist ja mittemeeldimist, kasutades õpitud sõnu ja väljendeid (nt *lempihedelmä, lempimarja, lempiruoka* jne);
- kirjutab lühikesi väga lihtsaid tekstisõnumeid, milles edastab infot või esitab küsimusi (nt tee juhatamisel);
- kasutab õpiku (veebi)sõnastikku;
- kasutab internetiotsingut vajaliku materjali leidmiseks;
- kasutab digikeskkondi õppetöoks (sh koostöiselt kokaraamatu koostamiseks);
- teab Soome olulisemaid tähtpäevi ja (rahvus)toite;
- kasutab erinevaid keeleõppestrateegiaid.

Õppesisu

Kordamine - kursuste 3 ja 4 sõnavara ja grammatika kordamine.

KAPPALE 8 - Onnea uuteen kotiin!

Teemad: söök ja jook; toiduainetega seotud omadussõnad; tähtpäevad ja nendega seotud õnnitlusfraasid; tee juhatamine

Grammatika: ainesõnade osastav; järgarvud ja kuupäeva ütlemine; tagasõnad (*postpositioid*)

SOOME KEELE 6. KURSUS „SOOME KEEL 6“

Kursuse teemad lähevad mahukamaks ja sõnavara laieneb. Peatükis (Kappale 9) “Alex on töissä” käsitletakse gümnaasiumit läbivat teemat „Elukestev õpe ja karjääri kujundamine“. Läbiva teema käsitlemisega gümnaasiumis taotletakse õpilase kujunemist isiksuseks, kes on valmis õppima kogu elu, täitma erinevaid rolle muutavas õpi-, elu- ja töökeskkonnas ning

kujundama oma elu teadlike otsuste kaudu, sealhulgas tegema sobivaid haridus- ja tööalaseid valikuid.

Kursuse ajal toimuvad Soome tähtpäevad:

- 5.2 Runebergi päev
- 19.3 Minna Canthi ehk soolise võrdsuse päev
- Lihavõtted
- 9.4 Mikael Agricola päev ehk soome keele päev

Õpitulemused

Õpilane:

- hääldab õigesti õpitud sõnu ning kasutab tuttavate sõnade ja fraaside hääldamisel õiget rõhku;
- mõistab teemakohaseid sõnu ja väljendeid, kui räägitakse aeglaselt ja selgelt, õpitud teemal;
- mõistab konkreetset teavet õpitud teemal salvestatud sõnumites (nt retseptides, tee juhatamise nõuandeid/korraldusi), kui sõnumid esitatakse aeglaselt ja selgelt;
- mõistab ja järgib selgelt ja aeglaselt antud juhiseid (nt tunnitegevustes, retseptide järgi toidu valmistamisel);
- reageerib adekvaatselt väga lihtsatele küsimustele õpitud teemal (nt Missä sinä olet töissä? Milloin tavataan?);
- mõistab konkreetset teavet tuttavate sõnadega kirjutatud ja piltidega illustreeritud lihtsas teabematerjalis (nt töökuulutus jmt);
- mõistab tuttavate sõnadega kirjutatud ja piltidega illustreeritud (nt uue kodu tutvustamine);
- küsib ja vastab küsimustele enda ja oma igapäevategevuste, oma töö ja lähiümbruse kohta, kasutades õpitud väljendeid ja lühilauseid (nt milloin sinun työpäivä alkaa?);
- kirjutab lühikesi väga lihtsaid tekstisõnumeid, milles edastab infot või esitab küsimusi (nt tee juhatamisel);
- kasutab õpiku (veebi)sõnastikku;
- kasutab internetiotsingut vajaliku materjali leidmiseks;
- kasutab digikeskkondi õppetöös;
- kasutab erinevaid keeleõppestrateegiaid.

Õppesisu

KAPPALE 9- Alex on töissä

Kasutatakse õpiku põhiteksti “Alex on töissä”, õppija teeb tekstile baseeruvaid kirjalikke ja suuliseid ülesandeid, nendele lisaks kuulamisülesandeid, ristsõnu ning sõnavara laiendamiseks lugemisülesandeid. Sõnavara kinnitamiseks teeb õppija õpikule baseeruvaid, õpetaja loodud või ise väljamõeldud dialooge klassikaaslatega. Õppija teab soomekeelseid tavalisemate ametite nimetusi, tunneb töötamise ja kontoritööga seotud sõnavara. Õppija oskab rääkida kasutades lihtsat sõnavara oma (vanemate) tööst ja oma unistuste tööst.

Grammatikas õppija omab ülevaadet, millist käännet on vaja objekti kasutamisel, oskab pöörata -us, -ys, -os, -ös, -es lõpuliselt nimisõnu. Õppija teab, kuidas pöörata 3. ja 4. pöördkonna tegusõnu, oskab käänta isikulisi asesõnu, teab eesti ja soome keele erinevusi väljendites küsima kellegi käest, paluma kellegi käest. Õpikuharjutused ning süvendavad õpetajapoolsed harjutused (näiteks Minä lähden matkalle ja otan mukaan... Minä en ota mukaan; tegusõnakaardid + lünktekstid). Veebikeskkonnast leitavad harjutused.

Õppija tutvub Soome erinevate ametite/elukutsete palgatasemega, töö leidmise võimalustega, pöörab tähelepanu praktilistele tööotsimisoskustele. Õppija otsib õpetaja juhendamisel veebist infot Soomes makstavate palkade kohta ning on teadlik Soome töbörsi lehekülgedest, näiteks otsib infot erinevate vabade töökohtade kohta veebiaadressilt <https://tyomarkkinatori.fi/>